

EUROOPA PARLAMENT

ERIVALJAANNE

EUROOPA ÜLEMKOGU
4. ja 5. novembril 2004
Brüsselis

EUROOPA PARLAMENDI PRESIDENDI
PAT JOSEP BORRELL FONTELLES'I KÕNE
PRESIDENTUURI KOKKUVÕTTED

03/S-2004

Presidentuuri peadirektoraat

ET

ET

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2004)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2004)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2004\06-Bruxelles

**EUROOPA PARLAMENDI PRESIDENDI
PAT JOSEP BORRELL FONTELLES'I KÕNE
EUROOPA ÜLEMKOGU**

**4. novembril 2004
Brüsselis**

Daamid ja härrad, Euroopa Ülemkogu liikmed

Mul on suur au pöörduda teie poole esimest korda Euroopa Parlamendi presidendina.

Elmisel nädalal Strasbourg'is toimunu tegi teile kindlasti muret ja ehk ka pahandas mõnda teie seast. Nagu te teate, ei olnud Euroopa Parlamendil võimalik küsimust hääletusele panna, kuid ma sooviksin teile esitada omapoolse tõlgenduse asjaolude kohta, mida mul oli juba võimalik mõnega teist Roomas lühidalt arutada.

Esiteks soovin ma väljendada veendumust, et juhtunu tugevdab demokraatiat Euroopa Liidus, tugevdab meie institutsioone, tõstab kodanike huvi Euroopat puudutava poliitilise arutelu vastu ja muudab kodanike põhiõiguste järgimise tõhusamaks.

Teiseks ei ole ma kunagi arvanud, et mainitud juhtumi puhul oleks olnud tegemist institutsionaalse kriisi või institutsioonidevahelise jõudemonstratsiooniga. Toimunu on täiesti normaalne demokraatliku arutelu osa. Tegemist oli tõelise poliitilise aruteluga, mis äratas avalikkuses suurt huvi. Me tunneme õigustatult kahetsust kodanike madala osaluse pärast Euroopa Parlamendi valimistel. Me kardame, et põhiseaduse lepingu tulevased rahvahääletused ei pälvi piisavalt kodanike tähelepanu. Me võime ainult rõõmu tunda, et Euroopa Parlament, kellel nüüdseks on ulatuslikumad volitused, neid ka vastutustundlikult kasutab.

Tuletame meelde, et praegused lepingud – ja veelgi enam tulevane põhiseadus – annavad Euroopa Parlamendile volitused määrata Euroopa Komisjon ametisse täies koosseisus. Leian, et institutsionaalset tasakaalu ei ole rikutud ega muudetud. Volinikukandidaatide kuulamid parlamentikomisjonides võimaldasid meil hinnata kandidaatide võimeid ja poliitikat, mida nad kavatsevad ellu viia.

Kolmandaks käsitleti arutelu käigus põhjalikult ka väga tundlikke sotsiaalseid teemasid: varjupaiga- ja sisserändepoliitika põhimõttelist küsimust, naiste rolli perekonnas ja töөлus, mittediskrimineerimist inimeste seksuaalsete suundumuste põhjal ning eetika ja poliitika vahekorda. Euroopa Parlament ei ole kunagi kedagi diskrimineerinud usuliste veendumuste tõttu.

Euroopas, kus hiljuti võeti vastu põhiõiguste harta, on selliste küsimuste arutamine täiesti asjakohane.

Olenemata arvamustest antud küsimuses, näitas arutelu, et EL ei ole üksnes majanduslik liit, vaid põhineb ka ühistel põhiväärtustel. Usun siiralt, et parlament on aidanud kaasa Euroopa aluseks olevate väärtuste tugevdamisele.

Kuid parlament tõstis esile ka muid muret tekitavaid küsimusi. Parlament sooviks näha sõltumatut Euroopa Komisjoni, mis koosneks volinikest, kes on pädevad neile usaldatud vastutusvaldkondades.

Lõpuks olen ma veendunud, et Euroopa Liit vajab usaldusväärset Euroopa Parlamenti ja tugevat Euroopa Komisjoni. Kumbki institutsioon ei muutu tugevamaks teist nõrgendades. President Barroso, kes saavutas juulis parlamendi laialdase usalduse, võttis vastu targa ja õige otsuse mitte esitada ettepanekut komisjoni koosseisu kohta.

Parlament üksnes täitis talle asutamislepingutega antud volitusi. Võimatu on üldistel valimistel valitud institutsioonile anda volitusi tingimusel, et ta neid ei kasuta...

Ma loodan, et õige pea esitatakse poliitilised lahendused, mis võimaldaksid parlamendil komisjoni koosseis heaks kiita. Selles suunas on juba tehtud olulisi samme ning ma olen veendunud, et käesoleva Euroopa Ülemkogu jooksul astutakse veel teisigi samme, mis võimaldavad hr Barrosol esitada ettepaneku, et see eemärk saavutada. Euroopa Parlament on valmis viivitamata tegutsema, et Euroopa Komisjoni uue koosseisu ametissenimetamise hääletamine võiks toimuda järgmisel täiskogu istungil.

Lisaks tahaksin ka tervitada eesistujariigi Hollandi erilisi jõupingutusi **kodanikega suhtlemise** valdkonnas. Osalesin isiklikult 5. oktoobril Amsterdams toimunud selleteemalisel Euroopa asjade ministrite väga huvitaval mitteametlikul nõukogul. Euroopa Parlamendis toimub detsembris põhiseaduse lepingut käsitleva parlamendi arvamuse hääletus ning sellest lähtuvalt viime me läbi võimalikult detsentraliseeritud teavitamiskampania.

Daamid ja härrad, Euroopa Ülemkogu liikmed, Euroopa Tulevikukonveniendi töö algas kuulamistega, mis võimaldasid meil tutvuda kodanike ootustega seoses Euroopa Liiduga. Need puudutasid peamiselt kolme valdkonda: tööhõive, julgeolek ja Euroopa tegevus rahvusvahelisel areenil.

Tööhõive ja julgeolek ongi teie päevakorra kaks põhiteemat.

Mis puutub majanduskasvu ja tööhõivet, siis nüüdsest on võimalik kasutada Wim Koki koostatud raportit **Lissaboni strateegia** kohta.

Esimene asi, mida Lissaboni strateegia osas tuleb teha, on selle nime muutmise. Praegu ei saa keegi aru, millest jutt käib. Teen ettepaneku, et räägiksime "konkurentsivõime, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja keskkonna strateegiast".

Järgmise, kevadel toimuva Euroopa Ülemkogu ajaks möödub viis aastat hetkest, mil Euroopa Liit seadis endale eesmärgiks (tsiteerin) "muutuda kõige konkurentsivõimelisemaks ja dünaamilisemaks teadmistel põhinevaks majanduseks maailmas, mis suudaks säilitada majanduskasvu rohkemate ja paremate töökohtade ning suurema sotsiaalse ühtekuuluvuse abil". Selle lause pideva korrutamise tagajärjel hakkab see mõjuma juba mantrana.

Kõigele vaatamata on selle protsessi jätkumine siiski oluline, kui tahame saavutada kõrget tööhõivet, mis on ainus võimalus rahastada vananevas Euroopas – nagu märgitakse Koki raportis – Euroopa sotsiaalse mudeli nurgakiviks olevat solidaarsuspoliitikat.

Lissabonis püstitasime eesmärgi, et tööga oleks hõivatud 70 protsenti tööealisest elanikkonnast. Praegu on see näitaja 63 protsenti – võrreldes 71 protsendiga USAs.

Teadusuuringutele ja arengule tehtavate kulutuste osas seati Barcelona Euroopa Ülemkogul eesmärgiks 3 protsenti RKTst. Praegu on see näitaja Euroopas endiselt 1,9 protsenti RKTst, ulatudes samas USAs 2,8 protsendini ja Jaapanis 3,1 protsendini.

Kuid me ei tohi siiski unustada, et nimetatud eesmärgid püstitati majandusliku õitsengu perioodil. Täna, olles raskemas majanduslikus olukorras, peame mõnna, et need eesmärgid ei ole kaugeltki saavutatud. Kui me jõupingutusi tunduvalt ei suurenda, ei suuda me neid saavutada ka aastal 2010.

Kui eesmärgid on ilmselgelt teostamatud, peab jätkuma julgust neid ka muuta, loobumata siiski lootusest neid realistlikuks tähtajaks saavutada.

Loomulikult on Euroopa majanduse konkurentsivõimeliseks muutmine võitlus, mida tuleb ennekõike pidada igas liikmesriigis eraldi ning Euroopa Komisjon ja nõukogu on sellest täiesti teadlikud. Kuid Euroopa Liit võib sellele protsessile kaasa aidata ja peabki seda tegema. Miks seda teemat muidu siin käsitleda?

Ülioluline on tagada direktiivide kiire ülevõtmine riiklikesse õigusaktidesse. Nagu te teate, rakendatakse Lissaboni strateegia osas kõikides liikmesriikides kõigest seitset direktiivi neljakümnest ning ELi kõikide direktiivide keskmine ülevõtmise määr ei ületa 60 protsenti.

"Konkurentsivõime, ühtekuuluvuse ja keskkonna strateegia" õnnestumise tagamiseks peavad kolm institutsiooni koostama oma tööprogrammid täpse ajakavaga, määrama paremini kindlaks eesmärgid ja rakendama täpselt 2003. aasta detsembris allkirjastatud nn tulemuslikuma õigusloome kokkulepet.

Stabiilsuspakti reformi ja liidu tulevast rahastamist puudutavate arutelude eesmärk peab olema soodustada Euroopa majanduskasvu, kvaliteetsete töökohtade loomist, teadusuuringuid ning tehnoloogiaid ja uuendusi.

Euroopa Parlament on selleks kehtestanud kõikide asjaomaste parlamendikomisjonide tegevuse koordineerimismehhanismi ning otsustanud luua Euroopa Liidu tulevase rahastamise ajutise komisjoni, mille tööd ma asun ise juhatama.

Seoses sellega – ja nagu täna hommikul väga õigesti märkisid Poola ja Taani peaminister – peame me suurendama teadusuuringutele eraldatavaid assigneeringuid, et rakendada 25 riigi teadusressursse ning motiveerida noori teadlasi, et nende teadmised ei voolaks meie piiridest välja, süvendades nii meie tehnoloogilisi puudujäike.

Euroopa kodanikud ootavad Euroopa Liidult ka nende julgeoleku tagamist. Euroopa parlament soovib, et olemasolevate asutamislepingute alusel rakendataks ennetähtaegselt mõningaid põhiseaduse lepingu sätteid, mis puudutavad ühtset varjupaigasüsteemi ja ühtset põgenike staatust ning mille osas on alustatud läbirääkimisi.

Samuti leiame, et sisserände valdkonna meetmete (EÜ asutamislepingu artikkel 67) ning kahe nn ülemineku käivitamisega terrorismi- ja rahvusvahelise kuritegevuse vastase võitluse meetmete osas ei saa oodata põhiseaduse jõustumiseni.

Euroopa Parlament peab väga tähtsaks asjaolu, et seda valdkonda puudutavad otsused võetaks vastu õigusloome kahe haru poolt ühiselt. Selles osas soovitan teil kindlasti heaks kiita eesistujariigi Hollandi demokraatliku loogika kohaselt esitatud ettepaneku, milles kutsutakse Euroopa Ülemkogu üles võtma vastu otsust kvalifitseeritud häälteenamusele ülemineku kohta varjupaiga, sisserände ja piirivalve valdkonnas.

Tegemist on põhiseaduse lepingu ühe põhielemendiga. Kui nõukogu sellega praegu ei nõustu, kuidas siis selgitada kodanikele, et põhiseaduse vastuvõtmine on tingimata vajalik?

Esimene probleem, mis mõjutab Euroopa kodanike kooseksisteerimist ja nende turvalisust, on rahvusvahelise terrorismi oht. Euroopa Parlament on arvamusel, et tuleb kiiresti vastu võtta terve rida vastavaid meetmeid, mis puudutavad politseiametite koostöö ja teabevahetuse tõhustamist, eelkõige Europolli muutmisega Euroopa agentuuriks, Euroopa Liidu nimel läbirääkimiste pidamist rahvusvaheliste politseikoostöö lepingute sõlmimiseks ning terrorismiohvrite abistamise Euroopa büroo loomist.

Lõpuks omistab Euroopa Parlament suurt tähtsust ka tõelise Euroopa sisserändepoliitika kehtestamisele, millega tugevdataks selliseid pagulaste kaitsemeetmeid, mis tagavad nende õiguste täieliku kasutamise ja keelustavad kollektiivse väljasaatmise.

Daamid ja härrad, Euroopa Ülemkogu liikmed

Euroopa Parlament saab kaasa aidata ka pinnase ettevalmistamisele **Türgit** puudutavale raskele otsusele, mis teil tuleb detsembris vastu võtta. Arvestades, et selle protsessi lõpus on nõutav Euroopa Parlamendi nõusolek, võib parlament osutada kasulikuks partneriks. Leyla Zana vabastamine käesoleva aasta aprillis toimus osaliselt tänu meie jõupingutustele mitte lasta Sahharovi auhinna laureaadil unustusse vajuda.

On raske ette ennustada Euroopa Parlamendi Türgit puudutava arvamuse sisu, mida parlament asub hääletama 2. detsembril. Kuid avatud ja siiras arutelu, mis keskendub reaalsele küsimustele, on parem kui pooltõdedel ja eelarvamustel põhinev arutelu. Kavatsen igal juhul külastada Türgit Euroopa Parlamendis toimuvale hääletamisele järgneval päeval, et parlamendi seisukohta Türgi ametivõimudele ja avalikkusele selgitada.

Vaatamata täna päevakorras olevatele olulistele küsimustele ei saa ma mööda minna ka **Euroopa Parlamendi liikmete põhimääruse** teemast.

2004. aasta jaanuaris ei saavutanud nõukogu kvalifitseeritud häälteenamust, mis oleks vajalik olnud eelnevate eesistujariikide poolt kokku lepitud kompromissteksti heakskiitmiseks.

Vahetult pärast minu valimist Euroopa Parlamendi presidendiks võtsin ühendust mitmete nõukogu liikmetega ja ka Teiega, härra Euroopa Ülemkogu eesistuja.

Euroopa Parlament jääb endiselt sügava veendumuse juurde, et parlamendiliikmete jaoks on ühtne põhimäärus vajalik. Laienemisega kahekümne viie liikmesriigini muutus see möödapääsmatuks.

Ma märkisin Teile, härra president, et Euroopa Parlament oli kokkuleppe saavutamiseks valmis reageerima paindlikult. Te mõistate kindlasti, et parlament ei saa ametlikult uut ettepanekut esitada enne, kui on veendunud, et ülemkogu selle heaks kiidab. Seetõttu arvan ma, et antud küsimuses on vaja korraldada mitteametlik nõupidamine enne käesoleva eesistumise lõppu või järgmise alguses. Pärast seda on juba liiga hilja.

Seega peab Euroopa Ülemkogu meile teada andma, kas ta nõustub vajadusega kehtestada ühtne Euroopa Parlamendi liikmete põhimäärus, nagu seda näeb ette asutamisleping. Lubage mul korrata, et antud küsimus on väga kiireloomuline. Ma olen veendunud, et kui ülemkogu nimetatud vajadusega nõustub, siis jõuame me kokkuleppele. Kui mitte, peab Euroopa Parlament ka seda teada saama.

Lõpetuseks, austatud härra president, **kavatseb Euroopa Parlament käivitada Euroopa tasandil poliitilise arutelu** kõikide meie tulevikku puudutavate otsustavate valikute üle. Sellest arutelust tuleme me kõik välja tugevamatenä ning ma julgen loota, et ka avalikkus mõistab meid siis paremini. Sellest oleneb meie põhiseaduse – meie tuleviku otsustava etapi – edu.

Viime selle koos ellu.